

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ»**

для аспірантів факультету міжнародних відносин

напряму підготовки 29 міжнародні відносини

спеціальність 293 міжнародне право

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Міжнародна правотворчість.

Робоча програма навчальної дисципліни для аспірантів факультету міжнародних відносин за спеціальністю 293 міжнародне право. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2021. –46 с.

Розробники:

Земан Ігор Васильович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права
Протокол № ___ від “___” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри міжнародного права проф.. Репецький В.М.
“___” _____ 2021 р.

©Земан І. В., 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Нормативна
Модулів – 1	Напрямок підготовки – 29 – «Міжнародні відносини»	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 1	Спеціальність: 293 – «Міжнародне право»	Семестр
Курсова робота		4-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції 32 год.
Тижневих годин: аудиторних – 3 самостійної роботи студента		Практичні, семінарські 16 год.
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій (освітньо-науковий)	Самостійна робота 42 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: іспит (усно)

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета.

Формування комплексу знань про особливі механізми міжнародного правотворчого процесу, їхні моделі та актуальні тенденції вдосконалення. Вивчення порядку створення норм міжнародного права, виділення суб'єктів правотворчості та їх повноважень у зазначеній сфері, способи здійснення правотворчості, встановлення змісту та форм нормотворення.

2.2. Завдання.

Приступаючи до вивчення дисципліни «Міжнародна правотворчість», аспіранти повинні перш за все зрозуміти місце цієї дисципліни в системі інших навчальних дисциплін, встановити зв'язок між ними.

Завдання навчальної дисципліни «Міжнародна правотворчість» полягає в системному і комплексному аналізі наступних питань: поняття міжнародної правотворчості, особливостях формування звичаєвих та договірних норм, вплив наукової доктрини на правотворчість, правотворчість міжнародних організацій, процес кодифікації та прогресивного розвитку міжнародного права і вплив рішень міжнародних судових органів на правотворчість.

Коло питань, які аспіранти повинні вивчити, зміст вимог, що виносяться на іспит, основна література і нормативний матеріал, який підлягає вивченню, визначається програмою дисципліни «Міжнародна правотворчість».

У результаті вивчення дисципліни «Міжнародна правотворчість» аспірант повинен:

Знати: теоретичні засади процесу створення основних видів норм міжнародного права, процес створення норм міжнародного права органами міжнародних організацій, внесок діяльності міжнародних судів у процес міжнародної правотворчості.

Вміти: проводити ретельний та всеохоплюючий аналіз сучасних способів міжнародного нормотворення та вміти надати кваліфіковану консультацію стосовно ефективного способу творення норм міжнародного права, використовувати знання про різного роду регіональні та універсальні міжнародні організації, що займаються правотворчою діяльністю, вміти надати всеохоплюючу консультацію стосовно ефективного способу творення норм міжнародного права.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні заняття

Тема 1. Правотворчість у сучасному міжнародному праві (2 год)

Поняття міжнародної правотворчості. Поняття норми міжнародного права. Міжнародна правотворчість як категорія. Загальна характеристика суб'єктів правотворчої діяльності в міжнародному праві. Сутність міжнародного правотворчого процесу.

Тема 2. Способи формування норм міжнародного права (2 год)

Основні та допоміжні способи міжнародної правотворчості. Результати міжнародної правотворчості. Ст.38 Статуту МС ООН. Рішення міжнародних організацій, односторонні акти держав, м'яке право, як особливі форми міжнародної правотворчості. Вплив фізичних осіб на розвиток міжнародної правотворчості.

Тема 3. Процес формування звичаєвих норм у міжнародному праві (2 год)

Утворення та застосування міжнародного звичаю. Міжнародний звичай та узвичаєння. Норми *jus cogens* та зобов'язання *erga omnes*. Норми «загального міжнародного права. Місце міжнародного звичаєвого права у формуванні імперативної норми *jus cogens*.

Тема 4. Етапи міжнародної звичаєвої правотворчості (2год)

Постійно повторювана практика держав, як необхідний елемент формування міжнародного звичаю. *Opinio juris sive necessitatis*, як переконання згоди на юридичну обов'язковість звичаєвої норми. Процес міжнародної звичаєвої правотворчості за участю держав. Вплив консультативних висновків МС ООН на формування міжнародного звичаю. Доктринальні підходи щодо

етапів формування міжнародного звичаю. Підтвердження Судом існування *opinio juris* держав.

Тема 5. Творення договірних норм у міжнародному праві (2год)

Особливість міжнародного договору. Суб'єкти міжнародної договірної правотворчості. Етапи прийняття міжнародного договору. Етап формулювання норм. Етап надання їй юридичної сили. Роль двосторонніх договорів у міжнародній правотворчості. Багатосторонні міжнародні договори і процес правотворчості. Міжнародний договір за участю міжнародних організацій, як важлива форма правотворчості.

Тема 6. Сучасні моделі укладення міжнародних договорів (2 год)

Загальний огляд правотворчого процесу в рамках ООН. Творення норм міжнародного права в рамках РБ ООН. Генеральна Асамблея ООН і правотворчість. Вплив комісій та конференцій ЕКОСОП у міжнародному нормотворчому процесі. Правотворча модель Віденської конвенції право міжнародних договорів. Модель Конвенції ООН з морського права.

Тема 7. Вплив наукової доктрини на правотворчість у міжнародному праві (2 год)

Співвідношення понять доктрина, концепція, теорія. Вплив науки міжнародного права на творення норм міжнародного права. Розвиток доктрини природного права у філософсько-правовій думці. Доктрина позитивного права в міжнародному праві. Новітні доктрини «responsibility to protect», “failed state” у сучасному міжнародному праві.

Тема 8. Міжнародні неурядові організації і правотворчий процес (2 год)

Вплив неурядових організацій на міжнародну правотворчість. Недержавні актори у правотворчості. Право неурядових організацій на участь в міжнародній правотворчості. Формат зустрічей на глобальних форумах і їх вплив на правотворчість. Наглядова та нормотворча функція неурядових організацій. Інноваційні ідеї у міжнародній правотворчості.

**Тема 9. Міжнародні організації, як площадка створення норм права
(2 год)**

Поняття правотворчості міжнародних організацій. Особливості правотворчої діяльності міжнародних міжурядових організацій. Особливості внутрішнього права міжнародних організацій. Процедура прийняття рішень міжнародних міжурядових організацій.

Тема 10. Правотворчий процес в рамках Ради Європи (2 год)

Договірна правоздатність Ради Європи. Особливості договірної правоздатності РЄ. Компетенція в сфері укладення міжнародних договорів. Органи Організації, уповноважені укладати міжнародні договори. Процедура укладення міжнародних договорів. Акти Комітету Міністрів Ради Європи. Юридична сила рішень. Види рішень Парламентської Асамблеї Ради Європи. Їх юридична сила.

Тема 11. Створення норм права на міжнародних конференціях (2 год)

Правотворчий процес на Віденських конференціях. Конференції ООН з морського права. Римська конференція по створенню МКС. Значення м'якого права у правотворчому процесі. М'яке право як частина багатостороннього творення договірних норм. Вплив дипломатичного права міжнародних організацій на міжнародний правотворчий процес. Віденська конвенція про представництво держав у міжнародних організаціях універсального характеру.

**Тема 12. Вплив міжнародної судової практики на правотворчий процес
(2 год)**

Рішення та консультативні висновки МС ООН (характеристика окремих видів спорів). Вплив правотлумачної практики МС ООН на розвиток норм міжнародного права. Рішення Європейського суду з прав людини, як інструмент розвитку нормативного змісту норм ЄКПЛ 1950 р. Вплив Постійної палати третейського суду на міжнародну правотворчість.

Тема 13. Міжнародна правотворчість міжнародних судових органів (2 год)

Дискусійне питання нормотворчої функції міжнародних судів. Судовий процес як нормотворчий процес. Застосування міжнародного звичаю та загальних принципів права в міжнародному судовому процесі. Роль юристів в міжнародному суді. Питання легітимності правотворчості міжнародних судів.

Тема 14. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права (2 год)

Поняття кодифікації норм міжнародного права. Кодифікаційна діяльність Комісії міжнародного права ООН. Прогресивний розвиток міжнародного права в роботі Комісії міжнародного права ООН. Актуальні теми розгляду комісією міжнародного права ООН.

Тема 15. Відносини Міжнародного суду ООН та Комісії міжнародного права ООН (2 год)

Застосування Судом висновків Комісії міжнародного права ООН. Застосування проектів статей Комісії Судом. Використання судових справ у

підготовці висновків та доповідей Комісії міжнародного права ООН.
Можливість зміни та доповнень проектів статей Комісії МС ООН.
Незалежність МС ООН від впливу Комісії. Допоміжний характер роботи
Комісії міжнародного права ООН в міжнародному судовому процесі.

Тема 16. Прогнози розвитку міжнародного правотворчого процесу (2 год)

Проблема забезпечення верховенства міжнародного права. Міжнародне
право у світі динамічних змін. Вплив засад сталого розвитку на формування
міжнародних документів. Проект декларації захисту прав «матері природи».
Майбутнє співвідношення міжнародного договору та звичаю.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	ТЕМА	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
2 семестр				
1	Правотворчість у сучасному міжнародному праві	2		3
2	Способи формування норм міжнародного права	2	2	3
3	Процес формування звичаєвих норм у міжнародному праві	2		3
4	Етапи міжнародної звичаєвої правотворчості	2	2	3
5	Творення договірних норм у міжнародному праві	2		3
6	Сучасні моделі укладення міжнародних договорів	2	2	3
7	Вплив наукової доктрини на правотворчість у міжнародному праві	2	2	3
8	Міжнародні неурядові організації і правотворчий процес	2		3
9	Міжнародні організації, як площадка створення норм права	2	2	3

10	Правотворчий процес в рамках Ради Європи	2		3	
11	Створення норм права на міжнародних конференціях	2	2	3	
12	Вплив міжнародної судової практики на правотворчий процес	2	2	3	
13	Міжнародна правотворчість міжнародних судових органів	2		3	
14	Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права	2	2	1	
15	Відносини Міжнародного суду ООН та Комісії міжнародного права ООН	2		1	
16	Прогнози розвитку міжнародного правотворчого процесу	2		1	
	Всього за семестр:	32	16	42	

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Способи формування норм міжнародного права

1. Поняття міжнародної правотворчості.
2. Загальна характеристика суб'єктів правотворчої діяльності в міжнародному праві.
3. Основні та допоміжні способи міжнародної правотворчості.
 - 3.1. Результати міжнародної правотворчості.
 - 3.2. Рішення міжнародних організацій, односторонні акти держав, м'яке право, як особливі форми міжнародної правотворчості.

Міжнародно-правові акти та національне законодавство:

1. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций, от 24 октября 1970 г. / ДМП. Том 1. – С. 65–73.
2. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе, от 1 августа 1975 г. (Извлечение) / ДМП. Том 1. – С. 73–79.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Устав Организации Объединенных Наций / ДМП. Том 1. – С. 7–33.

Наукова література

1. *Бекяшев К. А.* Понятие и классификация основных принципов общего международного права / Бекяшев К. А. // Lex Russica. Научные труды МГЮА. – 2008. – № 2. – С. 433–441.
2. *Воронцова И. В.* О применении общепризнанных принципов и норм международного права / Воронцова И. В. // Тенденции развития

- гражданского процессуального права России. Сборник научных статей / Гл. ред. : Дамения И. Х. – С.–Пб. : Юрид. центр Пресс, 2008. – С. 526–534.
3. Гавердовский А. С. Имплементация норм международного права / А. С. Гавердовский. – К. : Вицца школа, 1980. – 320 с.
 4. Доклад специального комитета по принципам международного права, касающимся дружественных взаимоотношений и сотрудничества государств. – Нью-Йорк : Изд-во ООН, 1968. – 99 с.
 5. Ибрагимов А. М. Международно–правовые гарантии : теория и практика применения / Ибрагимов А. М., Науч. ред. : Курдюков Г. И. – Махачкала : Изд-во ООО «ДИНЭМ», 2009. – 310 с.
 6. Кузнецова О. А. Соотношение понятий общепризнанные «принципы» и «нормы» международного права / Кузнецова О. А. // Научные труды РАЮН. В 3-х томах. – Вып. 9, Т. 2 / Отв. ред. : Гриб В. В. – М. : Юрист, 2009. – С. 342–345.
 7. Кузнецова О. А. Юридическая природа общепризнанных принципов и норм международного права и пути их формирования / Кузнецова О. А. // Актуальные проблемы международного публичного и частного права : Сборник научных трудов. – Вып. 2 / Под ред. : Мохова Е. В. – Пермь, 2009. – С. 6–16.
 8. Курс международного права ... В 7–ми томах. Т. 1. – С. 24–29.
 9. Курс международного права ... В 7–ми томах. Т. 2. – 239 с.
 10. Лукашук И. И. Нормы международного права в международной нормативной системе / Лукашук И. И. – М. : Спарк, 1997. – 322 с.
 11. Мазов В. А. Принципы Хельсинки и международное право / Мазов В. А. ; Отв. ред. : Кожевников Ф. И. – М., 1980. – 224 с.
 12. Миронов Н. В. Международное право: нормы и их юридическая сила / Миронов Н. В. – М. : Юрид. лит., 1980. – 158 с.
 13. Мовчан А. П. О значении кодификации принципов международного права / Мовчан А. П. // Советское государство и право (СГП). – 1965. – № 1. – С. 46–55.

- 14.Общепризнанные нормы в современном международном праве / Бувайлик Г. Е., Высоцкий А. Ф., Евинтов В. И., Овсяк А. М., и др. ; Отв. ред. : Ульянова Н. Н. – Киев : Наук. думка, 1984. – 269 с.
- 15.Проблемы реализации норм международного права. Межвузовский сборник научных трудов / Редкол. : Игнатенко Г. В. (Отв. ред.), Малинин С. А., Суворова В. Я., Тиунов О. И. – Свердловск : Изд-во СЮИ, 1989. – 143 с.
- 16.*Сафронова Е. В.* Понятие и формы реализации норм международного публичного права : терминологические проблемы / Сафронова Е. В. // Современное право. – 2010. – № 1. – С. 110–112.
- 17.Соколов В. А. Сущность и объективация норм международного публичного права / Соколов В. А. – М., 1991. – 67 с.
- 18.*Тиунов О. И.* Об особенностях общепризнанных принципов и норм международного права / Тиунов О. И. // Международное право XXI века. Под ред. В. Г Буткевича. – К. : «Промени», 2006. – С. 141–157.
- 19.Черниченко С. В. Теория международного права : Современные теоретические проблемы. В 2-х томах. Т. 1 / Черниченко С. В. – М.: НИМП, 1999. – С. 17–48.
- 20.Шестаков Л. Н. Императивные нормы в системе современного международного права / Шестаков Л. Н. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 120 с.
- 21.*Шуміленко А.* Поняття імплементації норм міжнародного права у сучасній доктрині та практиці міжнародного права / Шуміленко Андрій // Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». – Львів : видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – Вип. 10. – С. 137–145.
- 22.Orakhelashvili A. Peremptory Norms in International Law / Alexander Orakhelashvili. – New York: Oxford University Press, 2006. – 622 p.

Тема 2. Етапи міжнародної звичаєвої правотворчості

- 1 Етапи формування звичаєвих норм МП. Міжнародний звичай та узвичаєння.
- 2 Постійно повторювана практика держав, як необхідний елемент формування міжнародного звичаю.
- 3 *Opinio juris sive necessitatis*, як переконання згоди на юридичну обов'язковість звичаєвої норми.

Міжнародно–правові акти та національне законодавство:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Положение о Комиссии международного права, от 21 ноября 1947 г. / ДМП. В 3–х томах. Том 1. – М., 1999. – С. 58–64.
3. Стаття 38 Статута Міжнародного суду / ДМП. Том 1. – С. 58.

Наукова література

1. Ануфриева Л. П. Некоторые теоретические аспекты развития источников международного права на современном этапе / Ануфриева Л. П. // Источники права: проблемы теории и практики. Материалы конференции 22–25 мая 2007 г. / Отв. ред.: Сырых В. М. – М.: РАП, 2008. – С. 293–304.
2. Блищенко И. П. Прецеденты в международном праве / Блищенко И. П. – М.: Междунар. отношения, 1977. – 224 с.
3. Винникова Р. В. Категория «источник права» в национальном и международном праве / Винникова Р. В. // Проблемы права. Международный правовой журнал. – 2006. – № 2. – С. 77–79.
4. Галімурка П. Правова природа консультативних висновків Міжнародного Суду ООН / П.Галімурка, І.Земан // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2019. – Випуск 47. – С. 163-172.

5. Даниленко Г. М. Обычай в современном международном праве / Даниленко Г. М.; Отв. ред.: Мовчан А. П. – М., 1988. – 192 с.
6. Даниленко Г. М. Соотношение и взаимодействие международного договора и обычая / Г. М. Даниленко // СЕМП, 1983. – 1984. – С. 12–25.
7. Даниленко Г.М. Процесс создания обычных норм в современном международном праве. М., СЕМП, 1982
8. Дмитрієв А. І. Юридичний механізм формування звичаєвих та створення договірних норм міжнародного права: питання теорії / А. І. Дмитрієв // Часопис Київського університету права. – 2002. – № 2. – С. 65–70.
9. Каламкарян Р. А. Международно–правовое значение односторонних юридических актов государств / Каламкарян Р. А.; Отв. ред.: Менжинский В. И. – М.: Наука, 1984. – 133 с.
- 10.Корецкий В. М. Общие принципы права в международном праве / Корецкий В. М.; Отв. ред.: Крылов С. Б. – Киев: Изд–во АН УССР, 1957. – 52 с.
- 11.Курс международного права ... В 7–ми томах. Т. 1. – С. 182–219.
- 12.Лукашук И. И. Источники международного права / Лукашук И. И. – Киев, 1966. – 125 с.
- 13.Мельник С.А. Односторонние акты государств в современном международном праве : монография / С. А. Мельник. – Одесса: Феникс, 2011. – 333 с.
- 14.Мережко О. Теорія джерел міжнародного права / О. Мережко // Юридичний журнал. – 2009. – № 1. – С. 40–49.
- 15.Минасян Н. М. Источники современного международного права / Н. М. Минасян. – Изд–во Рост. Ун–та, 1960. – 152 с.
- 16.Рыбакова Р. Г. Нормы «мягкого права» как источник международного публичного права / Рыбакова Р. Г. // Источники права : проблемы теории и практики. Сборник материалов межвузовского «круглого стола» / Под ред.: Волков К. А., Ким Е. П. – Хабаровск: Изд–во Дальневост. юрид. ин–та МВД РФ, 2009. – С. 21–25.

17. Самхарадзе Д. Г. Источники современного международного права / Самхарадзе Д. Г. // Международное публичное и частное право. – 2006. – № 5. – С. 11–17.
18. Трояновский А. В. Современные взгляды на систему источников международного права / А. В. Трояновский // Марку Ефимовичу Черкесу – 80: статьи учеников и коллег. – Одесса, 2010. – С. 100-116.
19. Щокін Ю. В. Міжнародно–правовий звичай: проблеми теорії і практики / Ю. В. Щокін/. – Харків: Право, 2012. – 456 с.
20. Koskenniemi M. (ed.) Sources of International Law. Edited by Martti Koskenniemi. – Ashgate Dartmouth Publishing Company Limited, 2000. – 600 p.
21. Klabbbers J. International Law. – New York: Cambridge University Press, 2013.

Тема 3. Сучасні моделі укладення міжнародних договорів

1. Роль двосторонніх договорів у міжнародній правотворчості.
2. Багатосторонні міжнародні договори і процес правотворчості.
3. Міжнародний договір за участю міжнародних організацій, як важлива форма правотворчості.

Міжнародно–правові акти та національне законодавство:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118
2. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04

Наукова література:

1. Дружков М.П. Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций. – К.: Наукова думка, 1986. – 103 с.
2. Захарова Н.В. Выполнение обязательств, вытекающих из международного договора. – М.: 1987. – 138 с.
3. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть : /учебник для студ. юрид. фак-тов и вузов/ / И.И. Лукашук. - Изд. 3-е, перераб. и доп. - М. : Волтерс Клувер, 2005. - 415 с.
4. Лукашук И.И. Стороны в международных договорах. – М.: «Юрид. лит». – 1966. – 151 с.
5. Лукин П.И. Источники международного права. – М.: Изд-во АН СССР, 1960. – 144 с.

6. Мовчан А.П. Кодификация и прогрессивное развитие международного права. – М., 1976. – 216 с.
7. Нігреєва О.О. Правотворчість у між-народному праві: до питання про визначення / О.О. Нігреєва // Науковий, вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2013. - Віт. 6-3. - Т. 2. - С. 156-159.
8. Суворова В.Я. Реализация норм международного права. – Екатеринбург.: 1992.
9. Черниченко С.В. Нормы международного права, их создание и особенности их структуры. – СЕМП, 1979. – М., 1980. – С. 44-59.
10. Koh H. Twenty-First Century International Lawmaking / H. Koh // US Department of State [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.state.gov/s/1/releases/remarks/I99319.htm>.
11. Klabbbers J. International Law. – New York: Cambridge University Press, 2013.
12. Schachter Oscar. International Law in Theory and Practice. - Martinus Nijhoff Publishers, 1991. – 431 p.
13. Schermers Henry G., Blokker Niels M. International Institutional Law. Unity within Diversity. Fifth Revised Edition. – Martinus Nijhoff Publishers, 2011. – 1273.

Тема 4. Вплив наукової доктрини на правотворчість у міжнародному праві

1. Співвідношення понять доктрина, концепція, теорія.
2. Розвиток доктрини природного права у філософсько-правовій думці.
3. Доктрина позитивного права в міжнародному праві.
4. Новітні доктрини «responsibility to protect», “failed state” у сучасному міжнародному праві.

Наукова література

1. Антонов И.П. Особенности и соотношение категорий «концепция» и «доктрина» в науке международного права //Евразийский юридический журнал № 3 (10) 2009 [Электронный ресурс] Режим доступа: http://www.eurasialaw.ru/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=13&Itemid=40
2. Баскин Ю.Я. Идея „вечного” мира в философской и политической литературе Нового времени / Ю.Я. Баскин // Советский ежегодник международного права, 1966-1967. – М., 1968. – с. 166-178.
3. Батиев Л.В. Политические и правовые учения XVII века. Спб.,2006. 178 с.
4. Броунли Я. Международное право (в двух книгах). Книга первая / Я. Броунли. – М.: Прогресс, 1977. – 536 с.
5. Буткевич О.В. Міжнародне право середніх віків / О.В. Буткевич. – К.: Вид-во гуманіт. л-ри, 2008. – 672 с.
6. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права / О.В. Буткевич. – К.: Україна, 2003. – 800 с.
7. Василенко В.А. Основы теории международного права / В.А. Василенко. – К.: Выща школа, 1988. – 288 с.
8. Васильев А.А. Правовая доктрина как источник права :историк-теоретический вопросы: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. юрид.

наук: 12.00.01 А.А. Васильев. - Красноярск, 2007. – 22 с.

9. Ваттель, Э. Право народов или принципы естественного права, применяемые к поведению и делам наций и суверенов /Эмер де Ваттель ; Пер. с фр. В. Н. Дурденевского, Ф. А. Кублицкого, Э. М. Фабрикова. -М. :Госюриздат,1960. -719 с. :

10. Гроций Г. О праве войны и мира: Репринт. с изд. 1956 г. / Г. Гроций. – М.: Ладомир, 1994. – 868 с.

11. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право: монографія / А.І. Дмитрієв. – К., 2001. – 425 с.

12. Дробышевский С. А. Формальные источники права/ С.А. Дробышевский . Т.Н. Данцева.- М. ,2011.- 160с.

13. Есяян А.А. Некоторые вопросы теории и истории международного права / А.А. Есяян. – Ереван: Изд-во Ереванского университета, 1977. – 289 с.

14. Енциклопедія міжнародного права: у 3 т./ редкол.: Ю.С.Шемчушенко, В.Н.Денисов (співголови) та ін. – Т.1.А-Д. – К., 2014. – 920 с.

15. Земан І. В. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія / І. В. Земан ; за наук. ред. канд. юрид. наук, проф. В. М. Репецького. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 320 с.

16. Илюшин В.А. Учение В.М. Гассена об естественном праве// Праоведение. 2003.№ 1.

17. Каламкарян Р. А. Место доктрин наиболее квалифицированных специалистов по публичному праву различных наций в источниковой базе современного международного права /Р. А. Каламкарян // Государство и право. – 2006. – № 4. – С. 69–80.

18. Каламкарян Р.А. Господство права (Rule of Law) в международных отношениях / Р.А. Каламкарян. – М.: Наука, 2004. – 494 с.

19. Каламкарян Р.А. Философия международного права / Р.А. Каламкарян. – М.: Наука, 2007. – 208 с.

20. М. Мочульська Основні типи сучасного розуміння правової доктрини// Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2012. Випуск 56. С. 44-52.

21. Марченко М.Н. Источники права : учебн. пособие / М.Н. Марченко. - М. : Велби; Проспект, 2005. - 760 с.
22. Маслак О.О. Філософсько-правові ідеї Християна Вольфа і вольфганської школи природного права / О.О. Маслак // Збірник наукових праць Гілея. – № 49. – 2011. – с. 403-408
23. Мережко А.А. История международно-правовых учений / А.А. Мережко. – К.: Таксон, 2006. – 492 с.
24. Мережко А.А. История международно-правовых учений / А.А. Мережко. – К.: Юридична думка, 2004. – 296 с.
25. Михайлов А.М. Идея естественного права: история и теория / А.М. Михайлов. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 464 с.
26. Руссо Ж.Ж. Об общественном договоре. Трактаты / Пер. с фр. - М.: "КАНОН-пресс", "Кучково поле", 1998. - 416 с. [Электронный ресурс] Режим доступа: http://lib.ru/FILOSOF/RUSSO/prawo.txt_with-big-pictures.html
27. Рябченко Н.Г. Проблемы естественного права в учениях немецких юристов / Н.Г. Рябченко. Дисс... кандидата юридических наук. Специальность 12.00.01 – теория и история права и государства: история правовых учений. – Санкт-Петербург, 2002. – 210 с.
28. Справа Nottebohm 1955 р. ST/LEG/SER.F/1.Краткое изложение решений, консультативных заключений и постановлений Международного Суда 1948-1991. ООН, Нью-Йорк, 1993.
29. Фердросс А. Международное право / А. Фердросс. – М.: Изд-во иностр. л-ры, 1959. – 652 с.
30. Cruz P. Comparative Law in a Changing World I P. Cruz. - 2nd ed. L., Sydney, 1999. – 156 p.
31. Ehrlich L. Pawel Wtodkowic i Stanislaw ze Skarbimierza. - Warszawa, 1954.
32. Fifth report on international liability for injurious consequences arising out of acts not prohibited by international law, by Mr. Robert Q. Quentin-Baxter,

Special Rapporteur//Extract from the Yearbook of the International Law Commission:- 1984 -, vol. II(1).

33. Niilo Jääskinen. Doctrine as a Source of the International Unification of Law /Jääskinen Niilo. - University of Helsinki. - 1985 - P. I23-I28.

34. P. Brett Voelkerrecht, by Alfred Verdross. Vienna, Springer-Verlag. Third Revised and Enlarged Edition 1955 // Sydney law revue [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/SydLRev/1956/24.pdf>.

35. Schwarzenberger, G., "The Province of Doctrine of International Law", Current Legal Problems, v. 9, London, 1956.

Тема 5. Міжнародні організації, як площадка створення норм права

1. Поняття правотворчості міжнародних організацій.
2. Особливості правотворчої діяльності міжнародних міжурядових організацій.
3. Особливості внутрішнього права міжнародних організацій.
4. Процедура прийняття рішень міжнародних міжурядових організацій..

Міжнародно–правові акти та національне законодавство:

1. Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13.02.1946 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150
2. Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН від 21.11.1947 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_170
3. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.03.1986 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
4. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера от 14 марта 1975 г. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 436-461.

Наукова література

1. Зайцева О. Г. Международные организации: принятие решений. – М.: Наука, 1989. – 158 с.
2. Крылов Н. Б. Правотворческая деятельность международных организаций. – М.: Наука, 1988. – 174 с.
3. Крылов Н. Б. Принципы участия государств в системе ООН. – М.: Международные отношения, 1986. – 116 с.

4. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика / Д. І. Кулеба. – К.: Промені, 2007. – 302 с.
5. Купреев С. С. К вопросу о соотношении понятий «правосубъектность» и «правоспособность» международных организаций / Купреев С. С. // Международное публичное и частное право. – 2009. – № 3 (48). – С. 24–28.
6. Курс международного права ... В 7-ми томах. Т. 6. – С. 5–184.
7. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції –К., Юрид. книга., 2000.
8. Нешатаева Т. Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. – М.: Дело, 1999. – 271 с.
9. Смирнова К. Концепція «м'якого» права (*soft law*) в Європейському Союзі / К. Смирнова // Право України. – 2012. – № 3–4. – С. 329–336.
10. Спеціалізовані установи системи ООН: Навч. Посібник / За ред. В. С. Бруза. – К. : Либідь, 1995. – 115 с.
11. Томко Ян. Внутренняя компетенция государств и Организация Объединенных Наций / Пер. со словац. О. Ф. Скакуна. Под ред. Г. И. Морозова. – М.: Изд. Иностран. литер, 1963. – 310 с.
12. Федоров В. Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке. – М. : Логос, 2007. – 944 с.
13. Флоренц Бенуа-Ромео, Гайнріх Клебес. Право Ради Європи. Прямуючи до загальноєвропейського простору./ Пер з англ. – К.: К.І.С., 2007.
14. Шибаева Е.А., Поточный М. Правовые вопросы структуры и деятельности международных организаций. – М., 1988.

Тема 6. Створення норм права на міжнародних конференціях.

1. Віденська модель міжнародної правотворчості. конференціях.
2. Правотворчість на конференціях ООН з морського права.
3. Римська конференція по створенню МКС.
4. Глобальні форуми як площадка створення норм м'якого права.

Міжнародно-правові акти та національне законодавство:

1. Статут ООН [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13.02.1946 [Електронний ресурс]. Режим доступу:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150
3. Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН від 21.11.1947 [Електронний ресурс]. Режим доступу:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_170
4. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.03.1986 [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
5. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера от 14 марта 1975 г. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 436-461.

Наукова література

1. Актуальные проблемы деятельности международных организаций : теория и практика. Отв. ред. Г. И. Морозов. – М.: Международные отношения, 1982. – 351 с.
2. Зайцева О. Г. Международные межправительственные организации. – М.: Наука, 1983. – 168 с.
3. Зайцева О.Г. Международные организации: принятие решений. М., Наука, 1989.
4. Коваленко И.И. Международные неправительственные организации. М., Наука 1983.
5. Крылов Н.Б. Правотворческая деятельность международных организаций. М., Наука, 1988
6. Ломагин Н. А. Международные организации: теория и практика деятельности / Н. А. Ломагин. – СПб, 1999. – 192 с.
7. Лукин П.И. Источники международного права. – М., 1960. – 144 с.
8. Малинин С.А. О правотворческой деятельности межгосударственных организаций. -М.: 1971
9. Малинин С.А. Правотворчество межгосударственных организаций.//СЕМП, 1971
10. Маргиев В.И. Внутреннее право международных организаций. Владикавказ, 1995
11. Мещерякова О. М. Наднациональные международные организации и проблема суверенитета государств–членов / Мещерякова О. М. // МЖМП. – 2010. – № 2. – С. 37–47.
12. Моравецкий В. Функции международной организации. Пер. с польск. Г. И. Морозова. – М.: Прогресс, 1976. – 384 с.
13. Морозов Г. И. Организация Объединенных Наций (основные международно–правовые аспекты структуры и деятельности). – М.: ИМО, 1962. – 511 с.
14. Degan V. Sources of International Law. – Martinus Nijhoff Publishers, 1997. – 564 p.

15. Hurd I. *International Organizations. Politics, Law, Practice.* – Cambridge University Press, 2011. – 282 p.

Тема 7. Вплив міжнародної судової практики на правотворчий процес.

1. Рішення та консультативні висновки МС ООН (характеристика окремих видів спорів).
2. Вплив правотлумачної практики МС ООН на розвиток норм міжнародного права.
3. Рішення Європейського суду з прав людини, як інструмент розвитку нормативного змісту норм ЄКПЛ 1950 р.

Наукова література

1. Галімурка П. Правова природа консультативних висновків Міжнародного Суду ООН / П.Галімурка, І.Земан // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2019. – Випуск 47. – С. 163-172.
2. Європейський суд з прав людини: організація, діяльність, процес. Упоряд. І. Шевчук. – К.: Праксіс, 2005. – 166 с.
3. Абашидзе А. Х., Солнцев А. М. Мирное разрешение международных споров: современные проблемы / А. Х. Абашидзе, А. М. Солнцев. – М.: РУДН, 2011. – 307 с.
4. Блищенко И. П. Прецеденты в международном праве / Блищенко И. П. – М.: Междунар. отношения, 1977. – 224 с.
5. Анисимов Л. Н. Международно–правовые средства разрешения межгосударственных споров (конфликтов) / Л. Н. Анисимов. – Л.: Изд–во Ленинград. ун–та, 1975. – 164 с.
6. Каламкарян Р. А. Проблема разделения споров на «юридические» и «политические» в доктрине и практике Международного суда и Международного арбитража // Государство и право. – 1996. – № 10. – С. 88–99
7. Шинкарецкая Г. Г. Международная судебная процедура / Г. Г. Шинкарецкая. – М.: Наука, 1992. – 223 с.

Тема 8. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права.

1. Поняття кодифікації норм міжнародного права. Діяльність комісії міжнародного права ООН.
2. Прогресивний розвиток міжнародного права в роботі Комісії міжнародного права ООН.
3. Актуальні теми розгляду комісією міжнародного права ООН.
4. Вплив неурядових організацій авторитетних юристів-міжнародників на процес кодифікації норм міжнародного права.

Міжнародно-правові акти

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Положення про Комісію міжнародного права. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_a01

Наукова література

1. Валеев Р. М. Кодификация права международных договоров (к 40-летию Венской конвенции о праве международных договоров) / Валеев Р. М. // МЖМП. – 2009. – № 2. – С. 136–145.
2. Кузнецова А. В. Место и роль Организации Объединенных Наций в практике заключения международных договоров / Кузнецова А. В. // Сборник аспирантских научных работ. Вып. 7: Т. 1 / Науч. ред. : Валеев Р. М. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 2006. – С. 280–287.
3. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини / Л. В. Пастухова. – Сімферополь: Таврія, 2009. – 224 с.
4. Origin and background of the development and codification of international law. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/law/ilc/>
5. Лукашук И.И. Кодификация и прогрессивное развитие международного права в XXI веке.//РЕМП М.: 2000

6. ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (Не передбачені навантаженням)

7. ТЕМАТИКА ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

1. Майбутнє міжнародного правотворчого процесу.
2. Використання судових справ у підготовці висновків та доповідей Комісії міжнародного права ООН.
3. Питання легітимності правотворчості міжнародних судів.
4. Вплив правотлумачної практики МС ООН на розвиток норм міжнародного права.
5. Кодифікаційна діяльність Комісії міжнародного права ООН.
6. Правотворча діяльність Ради Європи.
7. Вплив неурядових організацій на міжнародну правотворчість.
8. Творення норм міжнародного права в рамках Ради Безпеки ООН.
9. Провести порівняльний аналіз юридичної природи та впливу рішень міжнародних організацій: Резолюція ГА ООН від 27 березня 2014 року; Рішення Ради ЄС від 17 березня 2014 року; Гаазька декларація Великої сімки від 24 березня 2014 року; Резолюція ПАРЄ від 9 квітня 2014 року; Резолюція Парламентської Асамблеї ОБСЄ від 1 липня 2014 р.

8. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття міжнародної правотворчості.
2. Поняття норми міжнародного права.
3. Загальна характеристика суб'єктів правотворчої діяльності в міжнародному праві.
4. Основні способи міжнародної правотворчості.
5. Допоміжні способи міжнародної правотворчості.
6. Результати міжнародної правотворчості.
7. Загальний огляд Ст.38 Статуту МС ООН.
8. Рішення міжнародних організацій як особлива форма міжнародної правотворчості
9. Односторонні акти держав як особлива форма міжнародної правотворчості
10. М'яке право, як особлива форма міжнародної правотворчості.
11. Етапи формування звичаєвих норм міжнародного права.
12. Міжнародний звичай та узвичаєння.
13. Постійно повторювана практика держав, як необхідний елемент формування міжнародного звичаю.
14. *Opinio juris sive necessitatis*, як переконання згоди на юридичну обов'язковість звичаєвої норми.
15. Вплив норм *jus cogens* на міжнародну правотворчість
16. Особливість міжнародного договору.
17. Етапи прийняття міжнародного договору.
18. Роль двосторонніх договорів у міжнародній правотворчості.
19. Багатосторонні міжнародні договори і процес правотворчості.
20. Міжнародний договір за участю міжнародних організацій, як важлива форма правотворчості.
21. Поняття доктрина у міжнародному праві.
22. Поняття концепція у міжнародному праві.

23. Поняття теорія у міжнародному праві
24. Вплив науки міжнародного права на формування доктринальних поглядів.
25. Розвиток доктрини природного права у філософсько-правовій думці.
26. Доктрина позитивного права в міжнародному праві.
27. Доктрина «responsibility to protect» у сучасному міжнародному праві.
28. Доктрина “failed state” у сучасному міжнародному праві.
29. Поняття правотворчості міжнародних організацій.
30. Особливості правотворчої діяльності міжнародних міжурядових організацій.
31. Особливості внутрішнього права міжнародних організацій.
32. Процедура прийняття рішень міжнародних міжурядових організацій.
33. Вплив неурядових організацій на міжнародну правотворчість.
34. Договірна правоздатність Ради Європи.
35. Особливості договірної правоздатності РЄ.
36. Компетенція РЄ в сфері укладення міжнародних договорів.
37. Органи РЄ, уповноважені укладати міжнародні договори.
38. Процедура укладення міжнародних договорів у рамках РЄ.
39. Акти Комітету Міністрів Ради Європи.
40. Види рішень Парламентської Асамблеї Ради Європи.
41. Юридична сила постанов Організації американських держав
42. Кодифікаційна діяльність Комісії міжнародного права ООН.
43. Прогресивний розвиток міжнародного права в роботі Комісії міжнародного права ООН.
44. Актуальні теми розгляду комісією міжнародного права ООН.
45. Вплив неурядових організацій авторитетних юристів-міжнародників на процес кодифікації норм міжнародного права.
46. Значення Інституту міжнародного права у процесі міжнародного правотворчого процесу.
47. Рішення та консультативні висновки МС ООН.

48. Вплив правотлумачної практики МС ООН на розвиток норм міжнародного права.
49. Рішення Європейського суду з прав людини, як інструмент розвитку нормативного змісту норм ЄКПЛ 1950 р.
50. Вплив Постійної палати третейського суду на міжнародну правотворчість.
51. Співвідношення міжнародного суду та міжнародного арбітражу в процесі правотворчості.
52. Спільні та відмінні риси між джерелами міжнародного та національного права.
53. Вплив основоположних принципів міжнародного права та імперативних норм на міжнародний правотворчий процес.
54. Правовий статус Комісії міжнародного права ООН.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни «Міжнародна правотворчість» використовуються наступні методи навчання: лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття, виконання наукових робіт під керівництвом викладача.

10. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Міжнародна правотворчість» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування;
- підсумкова контрольна робота по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- підсумковий письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародна правотворчість» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Модуль 3 (усний іспит)	Разом (%)
Змістовий модуль 1			
25	25	50	100

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS	
91-100	відмінно	A (відмінно)	
81-90	добре	B (дуже добре)	
71-80		C (добре)	
61-70	задовільно	D (задовільно)	
51-60		E (достатньо)	
25-50	незадовільно	FX (незадовільно з	Не задовільно

		МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ)	
1-25		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Міжнародно–правові акти та національне законодавство:

1. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1975 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118
3. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций, от 24 октября 1970 г. / ДМП. Том 1. – С. 65–73.
4. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе, от 1 августа 1975 г. (Извлечение) / ДМП. Том 1. – С. 73–79.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Положение о Комиссии международного права, от 21 ноября 1947 г. / ДМП. В 3–х томах. Том 1. – М., 1999. – С. 58–64.
7. Статут ООН [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
8. Стаття 38 Статута Международного суда / ДМП. Том 1. – С. 58.

Наукова література

1. Абашидзе А. Х., Солнцев А. М. Мирное разрешение международных споров: современные проблемы / А. Х. Абашидзе, А. М. Солнцев. – М.: РУДН, 2011. – 307 с.

2. Актуальные проблемы деятельности международных организаций : теория и практика. Отв. ред. Г. И. Морозов. – М.: Международные отношения, 1982. – 351 с.
3. Анисимов Л. Н. Международно–правовые средства разрешения межгосударственных споров (конфликтов) / Л. Н. Анисимов. – Л.: Изд–во Ленинград. ун–та, 1975. – 164 с.
4. Антонов И.П. Особенности и соотношение категорий «концепция» и «доктрина» в науке международного права //Евразийский юридический журнал № 3 (10) 2009 [Электронный ресурс] Режим доступа: http://www.eurasialaw.ru/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=13&Itemid=40
5. Ануфриева Л. П. Некоторые теоретические аспекты развития источников международного права на современном этапе / Ануфриева Л. П. // Источники права: проблемы теории и практики. Материалы конференции 22–25 мая 2007 г. / Отв. ред.: Сырых В. М. – М.: РАП, 2008. – С. 293–304.
6. Баскин Ю.Я. Идея „вечного” мира в философской и политической литературе Нового времени / Ю.Я. Баскин // Советский ежегодник международного права, 1966-1967. – М., 1968. – с. 166-178.
7. Батиев Л.В. Политические и правовые учения XVII века. Спб.,2006. 178 с.
8. Блищенко И. П. Прецеденты в международном праве / Блищенко И. П. – М.: Междунар. отношения, 1977. – 224 с.
9. Броунли Я. Международное право (в двух книгах). Книга первая / Я. Броунли. – М.: Прогресс, 1977. – 536 с.
10. Буткевич О.В. Міжнародне право середніх віків / О.В. Буткевич. – К.: Вид-во гуманіт. л-ри, 2008. – 672 с.
11. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права / О.В. Буткевич. – К.: Україна, 2003. – 800 с.

12. Валеев Р. М. Кодификация права международных договоров (к 40-летию Венской конвенции о праве международных договоров) / Валеев Р. М. // МЖМП. – 2009. – № 2. – С. 136–145.
13. Василенко В.А. Основы теории международного права / В.А. Василенко. – К.: Выща школа, 1988. – 288 с.
14. Васильев А.А. Правовая доктрина как источник права : историко-теоретический вопросы: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук: 12.00.01 А.А. Васильев. - Красноярск, 2007. – 22 с.
15. Ваттель, Э. Право народов или принципы естественного права, применяемые к поведению и делам наций и суверенов / Эмер де Ваттель ; Пер. с фр. В. Н. Дурденевского, Ф. А. Кублицкого, Э. М. Фабрикова. -М.: Госюриздат, 1960. -719 с. :
16. Винникова Р. В. Категория «источник права» в национальном и международном праве / Винникова Р. В. // Проблемы права. Международный правовой журнал. – 2006. – № 2. – С. 77–79.
17. Галімурка П. Правова природа консультативних висновків Міжнародного Суду ООН / П.Галімурка, І.Земан // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2019. – Випуск 47. – С. 163-172.
18. Гроций Г. О праве войны и мира: Репринт. с изд. 1956 г. / Г. Гроций. – М.: Ладомир, 1994. – 868 с.
19. Даниленко Г. М. Обычай в современном международном праве / Даниленко Г. М.; Отв. ред.: Мовчан А. П. – М., 1988. – 192 с.
20. Даниленко Г. М. Соотношение и взаимодействие международного договора и обычая / Г. М. Даниленко // СЕМП, 1983. – 1984. – С. 12–25.
21. Даниленко Г.М. Процесс создания обычных норм в современном международном праве. М., СЕМП, 1982
22. Дмитрієв А. І. Юридичний механізм формування звичаєвих та створення договірних норм міжнародного права: питання теорії / А. І. Дмитрієв // Часопис Київського університету права. – 2002. – № 2. – С. 65–70.

23. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право: монографія / А.І. Дмитрієв. – К., 2001. – 425 с.
24. Дробышевский С. А. Формальные источники права/ С.А. Дробышевский . Т.Н. Данцева.- М. ,2011.- 160с.
25. Дружков М.П. Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций. – К.: Наукова думка, 1986. – 103 с.
26. Енциклопедія міжнародного права: у 3 т./ редкол.: Ю.С.Шемчушенко, В.Н.Денисов (співголови) та ін. – Т.1.А-Д. – К., 2014. – 920 с.
27. Есяян А.А. Некоторые вопросы теории и истории международного права / А.А. Есяян. – Ереван: Изд-во Ереванского университета, 1977. – 289 с.
28. Європейський суд з прав людини: організація, діяльність, процес. Упоряд. І. Шевчук. – К.: Праксіс, 2005. – 166 с.
29. Зайцева О. Г. Международные межправительственные организации. – М.: Наука, 1983. – 168 с.
30. Зайцева О. Г. Международные организации: принятие решений. – М.: Наука, 1989. – 158 с.
31. Захарова Н.В. Выполнение обязательств, вытекающих из международного договора. – М.: 1987. – 138 с.
32. Земан І. В. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія / І. В. Земан ; за наук. ред. канд. юрид. наук, проф. В. М. Репецького. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 320 с.
33. Илюшин В.А. Учение В.М. Гассена об естественном праве// Праоведение. 2003.№ 1.
34. Каламкарян Р. А. Международно–правовое значение односторонних юридических актов государств / Каламкарян Р. А.; Отв. ред.: Менжинский В. И. – М.: Наука, 1984. – 133 с.
35. Каламкарян Р. А. Место доктрин наиболее квалифицированных специалистов по публичному праву различных наций в источниковой базе современного международного права /Р. А. Каламкарян // Государство и право. – 2006. – № 4. – С. 69–80.

36. Каламкрян Р. А. Проблема разделения споров на «юридические» и «политические» в доктрине и практике Международного суда и Международного арбитража // Государство и право. – 1996. – № 10. – С. 88–99
37. Каламкрян Р.А. Господство права (Rule of Law) в международных отношениях / Р.А. Каламкрян. – М.: Наука, 2004. – 494 с.
38. Каламкрян Р.А. Философия международного права / Р.А. Каламкрян. – М.: Наука, 2007. – 208 с.
39. Коваленко И.И. Международные неправительственные организации. М., Наука 1983.
40. Корецкий В. М. Общие принципы права в международном праве / Корецкий В. М.; Отв. ред.: Крылов С. Б. – Киев: Изд-во АН УССР, 1957. – 52 с.
41. Крылов Н. Б. Правотворческая деятельность международных организаций. – М.: Наука, 1988. – 174 с.
42. Крылов Н. Б. Принципы участия государств в системе ООН. – М.: Международные отношения, 1986. – 116 с.
43. Крылов Н.Б. Правотворческая деятельность международных организаций. М., Наука, 1988
44. Кузнецова А. В. Место и роль Организации Объединенных Наций в практике заключения международных договоров / Кузнецова А. В. // Сборник аспирантских научных работ. Вып. 7: Т. 1 / Науч. ред. : Валеев Р. М. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 2006. – С. 280–287.
45. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика / Д. І. Кулеба. – К.: Проміні, 2007. – 302 с.
46. Купреев С. С. К вопросу о соотношении понятий «правосубъектность» и «правоспособность» международных организаций / Купреев С. С. // Международное публичное и частное право. – 2009. – № 3 (48). – С. 24–28.
47. Курс международного права ... В 7-ми томах. Т. 1. – С. 182–219.
48. Курс международного права ... В 7-ми томах. Т. 6. – С. 5–184.

49. Ломагин Н. А. Международные организации: теория и практика деятельности / Н. А. Ломагин. – СПб, 1999. – 192 с.
50. Лукашук И. И. Источники международного права / Лукашук И. И. – Киев, 1966. – 125 с.
51. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть : /учебник для студ. юрид. фак-тов и вузов// И.И. Лукашук. - Изд. 3-е, перераб. и доп. - М. : Волтерс Клувер, 2005. - 415 с.
52. Лукашук И.И. Стороны в международных договорах. – М.: «Юрид. лит». – 1966. – 151 с.
53. Лукашук И.И. Кодификация и прогрессивное развитие международного права в XXI веке.//РЕМП М.: 2000
54. Лукин П.И. Источники международного права. – М.: Изд-во АН СССР, 1960. – 144 с.
55. М. Мочульська Основні типи сучасного розуміння правової доктрини// Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2012. Випуск 56. С. 44-52.
56. Малинин С.А. О правотворческой деятельности межгосударственных организаций. -М.: 1971
57. Малинин С.А. Правотворчество межгосударственных организаций.//СЕМП, 1971
58. Маргиев В.И. Внутреннее право международных организаций. Владикавказ, 1995
59. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції –К., Юрид. книга., 2000.
60. Марченко М.Н. Источники права : учебн. пособие / М.Н. Марченко. - М. : Велби; Проспект, 2005. - 760 с.
61. Маслак О.О. Філософсько-правові ідеї Християна Вольфа і вольф'янської школи природного права / О.О. Маслак // Збірник наукових праць Гілея. – № 49. – 2011. – с. 403-408

62. Мельник С.А. Односторонние акты государств в современном международном праве : монография / С. А. Мельник. – Одесса: Феникс, 2011. – 333 с.
63. Мережко А.А. История международно-правовых учений / А.А. Мережко. – К.: Таксон, 2006. – 492 с.
64. Мережко О. Теорія джерел міжнародного права / О. Мережко // Юридичний журнал. – 2009. – № 1. – С. 40–49.
65. Мещерякова О. М. Наднациональные международные организации и проблема суверенитета государств–членов / Мещерякова О. М. // МЖМП. – 2010. – № 2. – С. 37–47.
66. Минасян Н. М. Источники современного международного права / Н. М. Минасян. – Изд-во Рост. Ун-та, 1960. – 152 с.
67. Михайлов А.М. Идея естественного права: история и теория / А.М. Михайлов. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 464 с.
68. Мовчан А.П. Кодификация и прогрессивное развитие международного права. – М., 1976. – 216 с.
69. Моравецкий В. Функции международной организации. Пер. с польск. Г. И. Морозова. – М.: Прогресс, 1976. – 384 с.
70. Морозов Г. И. Организация Объединенных Наций (основные международно–правовые аспекты структуры и деятельности). – М.: ИМО, 1962. – 511 с.
71. Нешатаева Т. Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно–правовом регулировании. – М.: Дело, 1999. – 271 с.
72. Нігрєєва О.О. Правотворчість у між-народному праві: до питання про визначення / О.О. Нігрєєва // Науковий, вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2013. - Віт. 6-3. - Т. 2. - С. 156-159.
73. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини / Л. В. Пастухова. – Сімферополь: Таврія, 2009. – 224 с.

74. Руссо Ж.Ж. Об общественном договоре. Трактаты / Пер. с фр. - М.: "КАНОН-пресс", "Кучково поле", 1998. - 416 с. [Электронный ресурс] Режим доступа: http://lib.ru/FILOSOF/RUSSO/prawo.txt_with-big-pictures.html
75. Рыбакова Р. Г. Нормы «мягкого права» как источник международного публичного права / Рыбакова Р. Г. // Источники права : проблемы теории и практики. Сборник материалов межвузовского «круглого стола» / Под ред.: Волков К. А., Ким Е. П. – Хабаровск: Изд-во Дальневост. юрид. ин-та МВД РФ, 2009. – С. 21–25.
76. Рябченко Н.Г. Проблемы естественного права в учениях немецких юристов / Н.Г. Рябченко. Дисс... кандидата юридических наук. Специальность 12.00.01 – теория и история права и государства: история правовых учений. – Санкт-Петербург, 2002. – 210 с.
77. Самхарадзе Д. Г. Источники современного международного права / Самхарадзе Д. Г. // Международное публичное и частное право. – 2006. – № 5. – С. 11–17.
78. Смирнова К. Концепція «м'якого» права (*soft law*) в Європейському Союзі / К. Смирнова // Право України. – 2012. – № 3–4. – С. 329–336.
79. Спеціалізовані установи системи ООН: Навч. Посібник / За ред. В. С. Бруза. – К. : Либідь, 1995. – 115 с.
80. Справа *Nottebohm* 1955 р. ST/LEG/SER.F/1. Краткое изложение решений, консультативных заключений и постановлений Международного Суда 1948-1991. ООН, Нью-Йорк, 1993.
81. Суворова В.Я. Реализация норм международного права. – Екатеринбург.: 1992.
82. Томко Ян. Внутренняя компетенция государств и Организация Объединенных Наций / Пер. со словац. О. Ф. Скакуна. Под ред. Г. И. Морозова. – М.: Изд. Иностран. литер, 1963. – 310 с.
83. Трояновский А. В. Современные взгляды на систему источников международного права / А. В. Трояновский // Марку Ефимовичу Черкесу – 80: статьи учеников и коллег. – Одесса, 2010. – С. 100-116.

84. Федоров В. Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке. – М. : Логос, 2007. – 944 с.
85. Фердросс А. Международное право / А. Фердросс. – М.: Изд-во иностр. л-ры, 1959. – 652 с.
86. Флоренц Бенуа-Ромео, Гайнріх Клебес. Право Ради Європи. Прямоючи до загальноєвропейського простору./ Пер з англ. – К.: К.І.С., 2007.
87. Черниченко С.В. Нормы международного права, их создание и особенности их структуры. – СЕМП, 1979. – М., 1980. – С. 44-59.
88. Шibaева Е.А., Поточный М. Правовые вопросы структуры и деятельности международных организаций. – М., 1988.
89. Шинкарецкая Г. Г. Международная судебная процедура / Г. Г. Шинкарецкая. – М.: Наука, 1992. – 223 с.
90. Щокін Ю. В. Міжнародно–правовий звичай: проблеми теорії і практики / Ю. В. Щокін/. – Харків: Право, 2012. – 456 с.
91. Cruz P. Comparative Law in a Changing World I P. Cruz. - 2nd ed. L., Sydney, 1999. – 156 p.
92. Degan V. Sources of International Law. – Martinus Nijhoff Publishers, 1997. – 564 p.
93. Ehrlich L. Pawel Wtodkowic i Stanislaw ze Skarbimierza. - Warszawa, 1954.
94. Fifth report on international liability for injurious consequences arising out of acts not prohibited by international law, by Mr. Robert Q. Quentin-Baxter, Special Rapporteur//Extract from the Yearbook of the International Law Commission:- 1984 -, vol. II(1).
95. Hurd I. International Organizations. Politics, Law, Practice. – Cambridge University Press, 2011. – 282 p.
96. Koh H. Twenty-First Century International Lawmaking / H. Koh // US Department of State [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.state.gov/s/1/releases/remarks/199319.htm>.

97. Koskenniemi M. (ed.) Sources of International Law. Edited by Martti Koskenniemi. – Ashgate Dartmouth Publishing Company Limited, 2000. – 600 p.
98. Niilo Jääskinen. Doctrine as a Source of the International Unification of Law /Jääskinen Niilo. - University of Helsinki. - 1985 - P. I23-I28.
99. Origin and background of the development and codification of international law. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.un.org/law/ilc/>
100. P. Brett Voelkerrecht, by Alfred Verdross. Vienna, Springer-Verlag. Third Revised and Enlarged Edition 1955 // Sydney law revue [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/SydLRev/1956/24.pdf>>.
101. Schachter Oscar. International Law in Theory and Practice. - Martinus Nijhoff Publishers, 1991. – 431 p.
102. Schermers Henry G., Blokker Niels M. International Institutional Law. Unity within Diversity. Fifth Revised Edition. – Martinus Nijhoff Publishers, 2011. – 1273.
103. Schwarzenberger, G., "The Province of Doctrine of International Law", Current Legal Problems, v. 9, London, 1956.